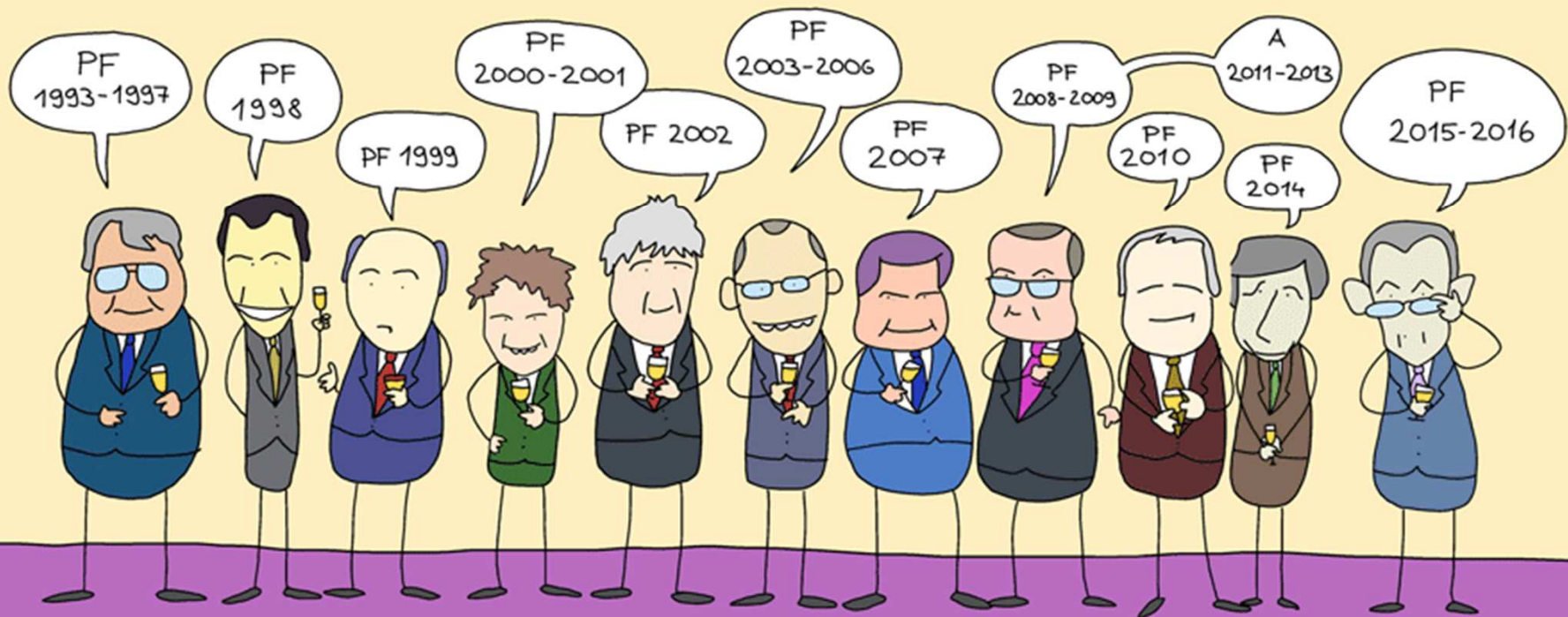

12

FISKÁLNÍ A MONETÁRNÍ POLITIKA

OPRÁŠKI ZHISTORJE MF

1. Fiskální politika

1. FISKÁLNÍ POLITIKA

- Základní nástroj: **státní rozpočet** (příjmová a výdajová stránka)

Expanzivní – stimulace výkonu ekonomiky:

- růst vládních výdajů/pokles daní
=> růst HDP a současně růst cenové hladiny

Restriktivní FP – omezení výkonu:

- pokles vládních výdajů/růst daní
=> pokles HDP a současně pokles cenové hladiny

Státní rozpočet

= „*soustava veřejných rozpočtů, které představují tvorbu a použití centralizovaných peněžních fondů vládou včetně veřejné správy na místní úrovni (municipality) za určité období (fiskální rok)*“

- Schvalován každoročně **zákonem**
- Součásti veřejných financí:
 - státní rozpočet
 - místní rozpočty (Praha, JMK, Dolní Lhota)
 - speciální fondy (kinematografie, doprava)
 - rozpočty státních podniků (Budwar)

Státní rozpočet umožňuje

- poskytování veřejných služeb
- ovlivňování voličů před volbami
- ovlivňování celkové úrovně ekonomické aktivity
- redistribuci příjmů

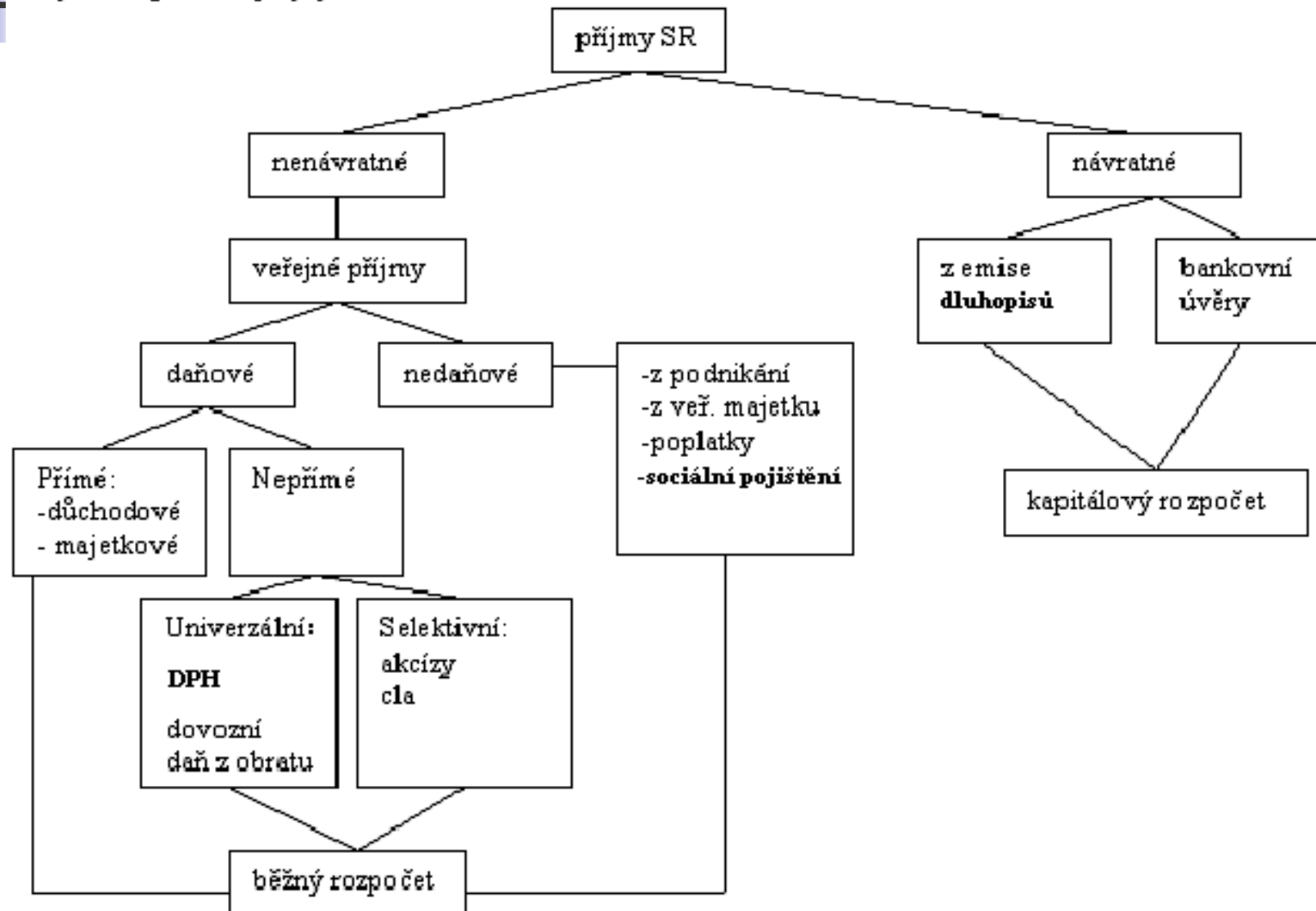
Státní rozpočet ČR na rok 2017

zákon č. 457/2016 Sb.

Ukazatel	v Kč
Příjmy státního rozpočtu celkem	1 249 272 037 180
Výdaje státního rozpočtu celkem	1 309 272 037 180
z toho: finanční vztahy k rozpočtům	
- krajů	1 140 548 000
- obcí v úhrnech po jednotlivých krajích	8 190 527 028
- finanční vztah k rozpočtu hlavního města Prahy	906 192 600
Schodek	- 60 000 000 000
Financování:	
Zvýšení stavu státních dluhopisů	60 403 400 000
Zvýšení stavu přijatých dlouhodobých úvěrů	0
Změna stavu na účtech státních finančních aktiv	-403 400 000

Příjmy státního rozpočtu

Graf 1 : Rozpočtové příjmy

Vybrané kapitoly SR 2017

Daně

„Umění danit je umění oškubat husu tak, abychom s co nejmenším kejháním dostali co nejvíce peněz.“

Jean Baptiste Colbert

Daně

- významný vliv na ekonomickou aktivitu (disponibilní důchod = $Y - T$)
- automatický stabilizátor (krize vs. boom)

Read my lips-NO NEW TAXES!

— *George H. W. Bush* —

Daně

■ Progresivní

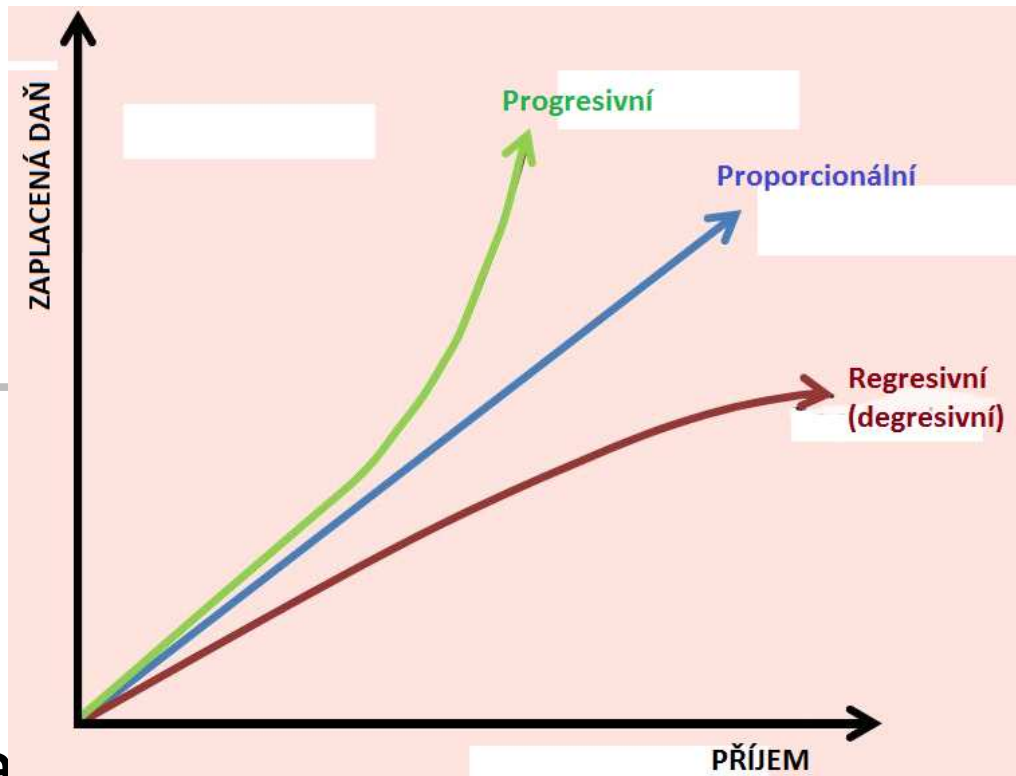
- vyšší příjem, vyšší sazba

■ Proporcionální

- míra zdanění je úměrná příjmu

■ Regresivní

- daňové břemeno dopadá na poplatníky s menšími příjmy

DANĚ

PŘÍMÉ

DŮCHODOVÉ

DPFO

DPPO

MAJETKOVÉ

daň z nabytí
nemovitých věcí

daň z nemovitých
věcí

daň silniční

NEPŘÍMÉ

DPH

SPOTŘEBNÍ

minerální oleje

líh

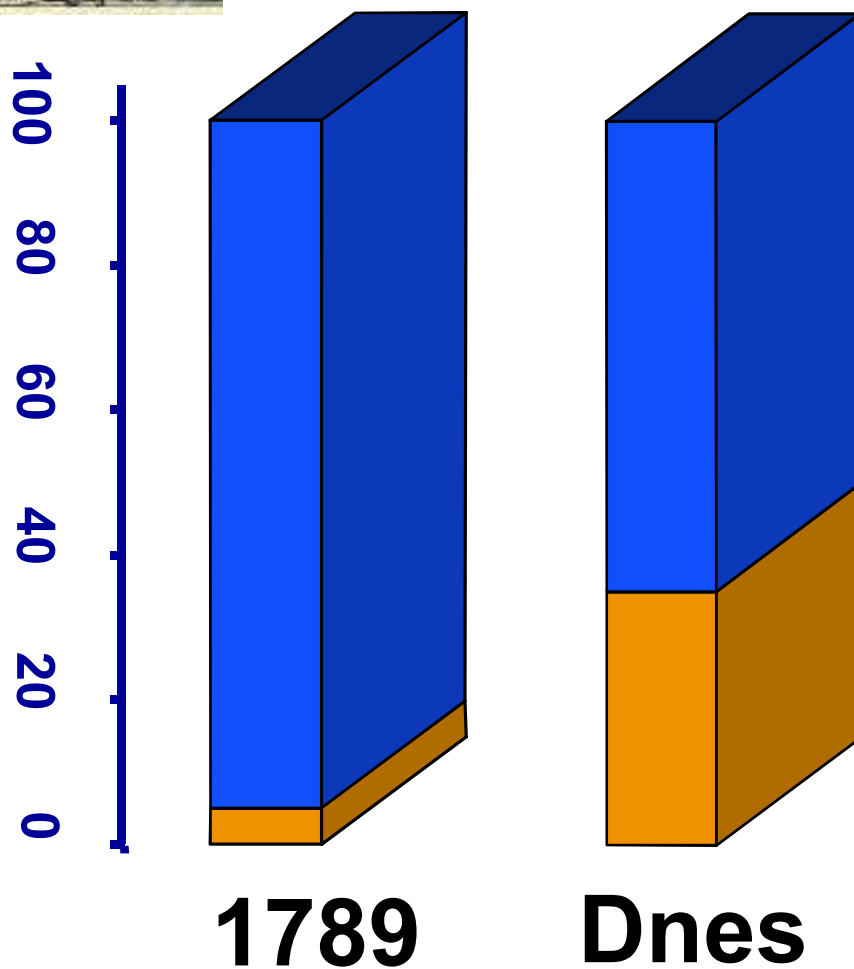
pivo

víno

„Jen dvě věci na světě jsou jisté: daně a smrt. Smrt ovšem není rok od roku horší.“

Benjamin Franklin

DEN DAŇOVÉ SVOBODY 2015

		počet dní „práce na stát“	den daňové svobody		
Lucembursko	22. září	265	Slovensko	17. června	168
Belgie	7. srpna	218	Chorvatsko	16. června	164
Dánsko	26. července	208	Malta	11. června	161
Francie	24. července	204	Irsko	6. června	158
Itálie	21. července	201	Británie	5. června	156
Finsko	19. července	199	Španělsko	2. června	152
Rakousko	16. července	196	Kypr	29. května	148
Švédsko	8. července	189	Slovensko	25. května	144
Maďarsko	2. července	184	Polsko	23. května	143
Řecko	1. července	181	Lotyšsko	8. května	128
Portugalsko	26. června	176	Bulharsko	3. května	122
Česko	22. června	173	Švýcarsko	1. května	121
Nizozemsko	21. června	172	Litva	29. dubna	118
Německo	18. června	168			

zdroj: Deloitte

ČTK

Efektivnost

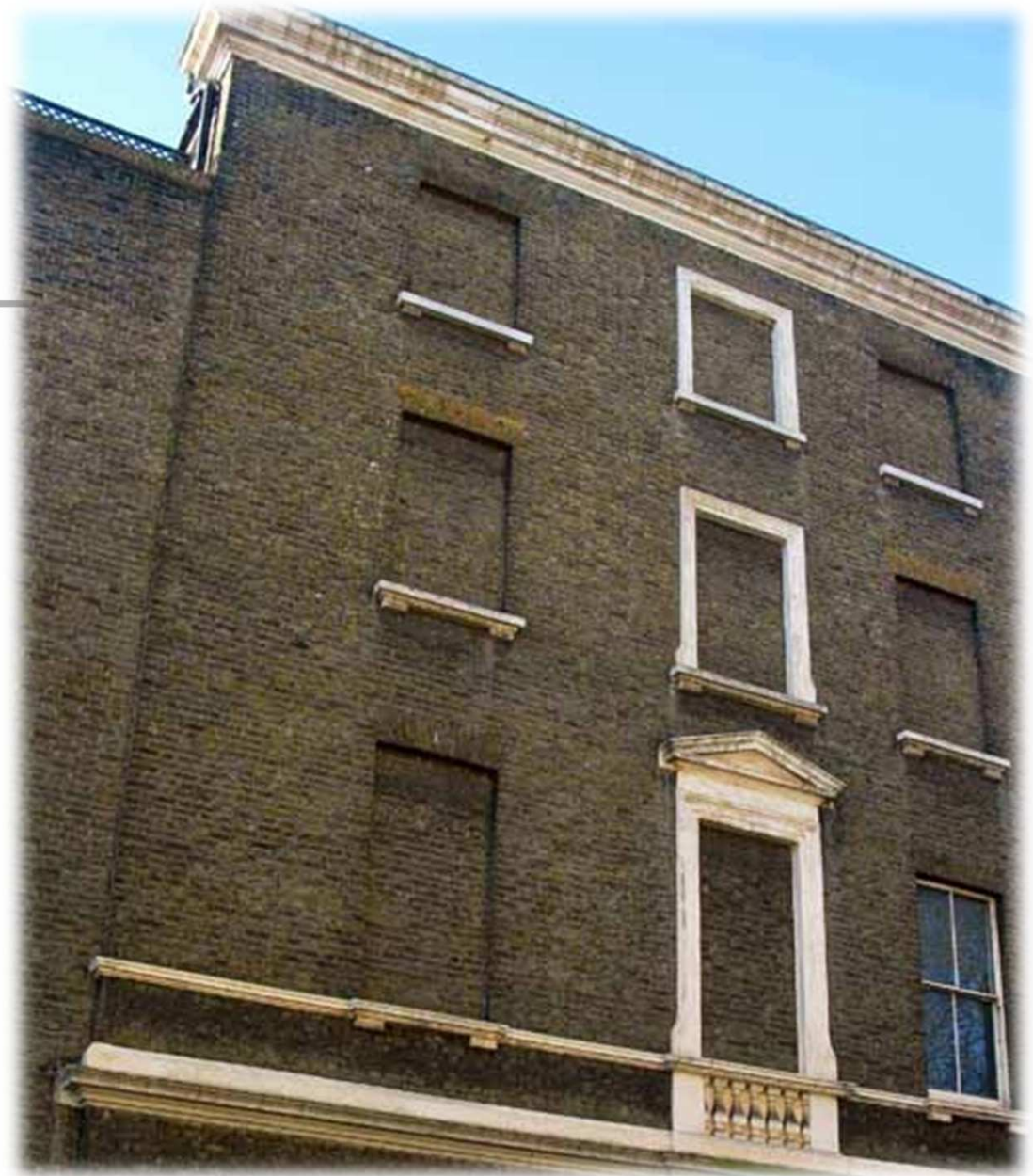
- Náklady daní
 - Samotná platba
 - Náklady mrtvé váhy
 - Administrativní zátěž
- Příjem spotřeba?

Window Tax (1696-1851)

Každá domácnost: 2 šilinky

10-20 oken: + 4 šilinky

>20 oken: + 8 šilinků

Daně a rovnost

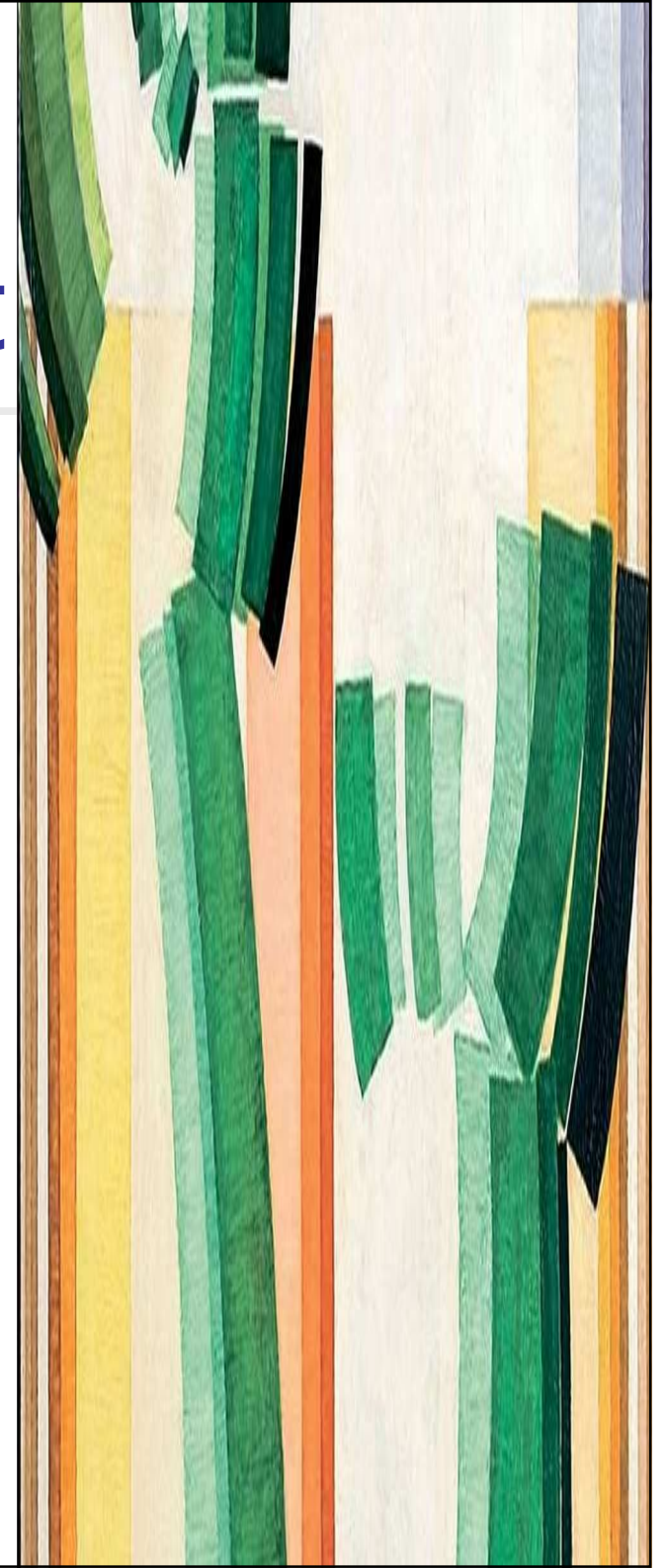
- Principy zdanění
 - Užitek z vládních služeb
 - daň z benzínu – financování dopravní infrastruktury
 - Schopnost platit
 - vertikální spravedlnost
 - Horizontální spravedlnost

Vertikální spravedlnost

- Lidé s větší schopností platit by měli platit víc
- Progrese = lidé s vyšším důchodem platí víc (větší část důchodu) než ti s nižším důchodem.

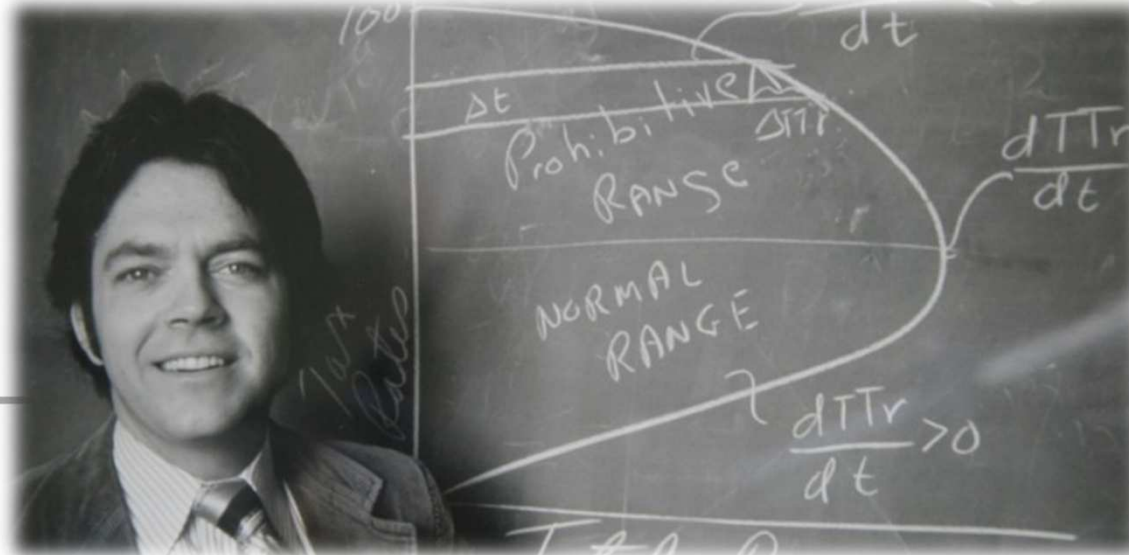

Horizontální spravedlnost

- Lidé s podobnou schopností platit daně by měli stejnou částku
- Problém: mají platit stejně?
 - rodina bez dětí, vydělají 50 000 \$, muž nemocný (roční náklady 20 000 \$)
 - rodina se 4 dětmi, vydělají 30 000 \$

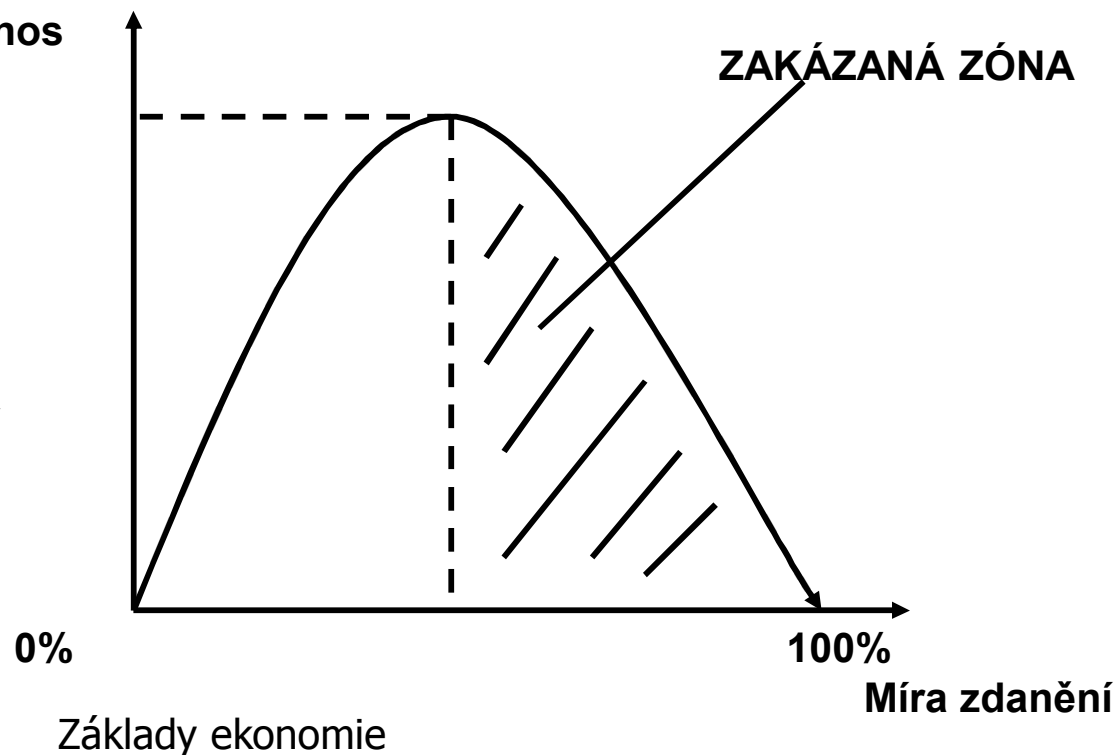
Lafferova křivka

- Při stanovení výše daní se musí uvažovat i o **velikosti výnosu**

- Existuje hranice, od které již dalším zdaněním výnosy klesají

Daňový výnos

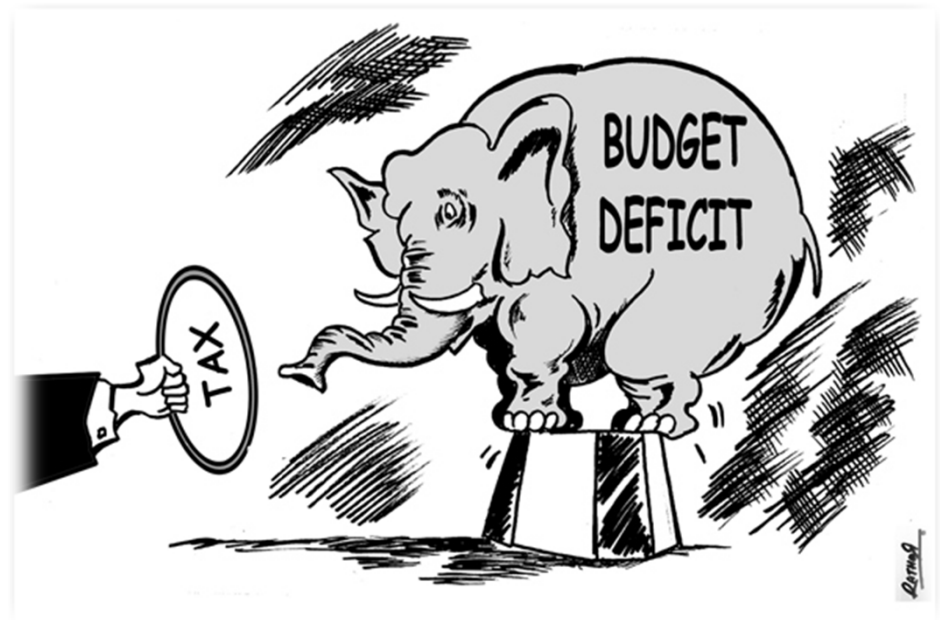

Rozpočtové výdaje

- **transferové platby** domácnostem
- **vládní nákupy** v podobě financování běžných i investičních výdajů (např. ve školství a zdravotnictví)
- transferové platby podnikům v podobě **subvencí**
- placený **úrok z veřejného dluhu**

Saldo státního rozpočtu

- **Rozpočtový přebytek** (Německo 2016)
 - $\text{Výdaje} < \text{příjmy}$
- **Rozpočtový deficit** (ČR od roku 1998)
 - $\text{Příjmy} < \text{výdaje}$
- **Vyrovnaný rozpočet**
 - $\text{Příjmy} = \text{výdaje}$

Státní dluh

= nahromaděné vypůjčené částky z minulosti

- Změna vládního dluhu v daném roce je rovna rozpočtovému deficitu

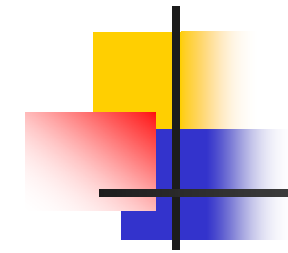
- Vnitřní X Vnější

- **Břemena dluhu:**

- Potřeba obsluhovat dluh (platit, „valit před sebou“)

- Ztráta efektivnosti zdanění

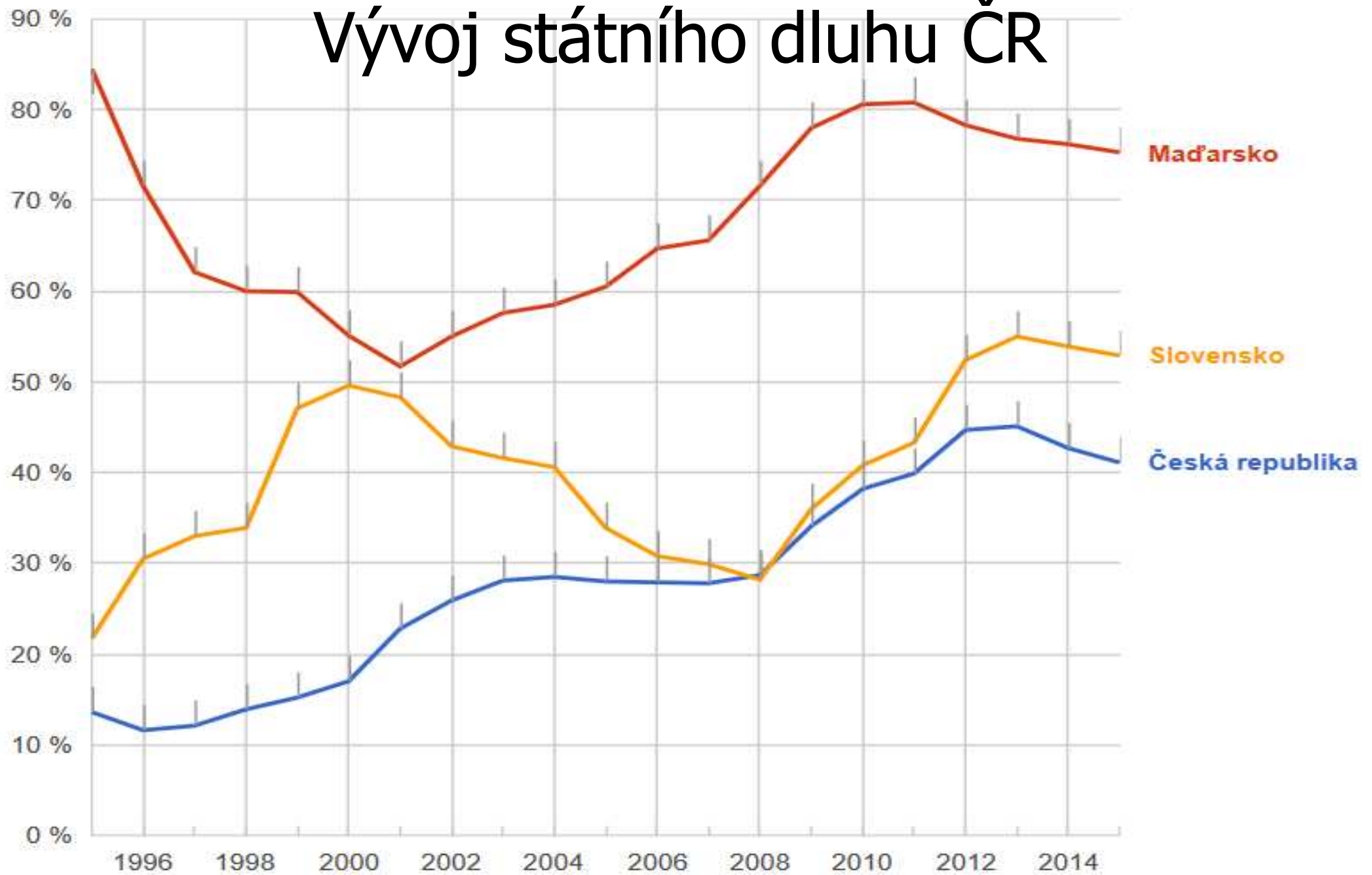
- Nahrazování soukromého kapitálu dluhem

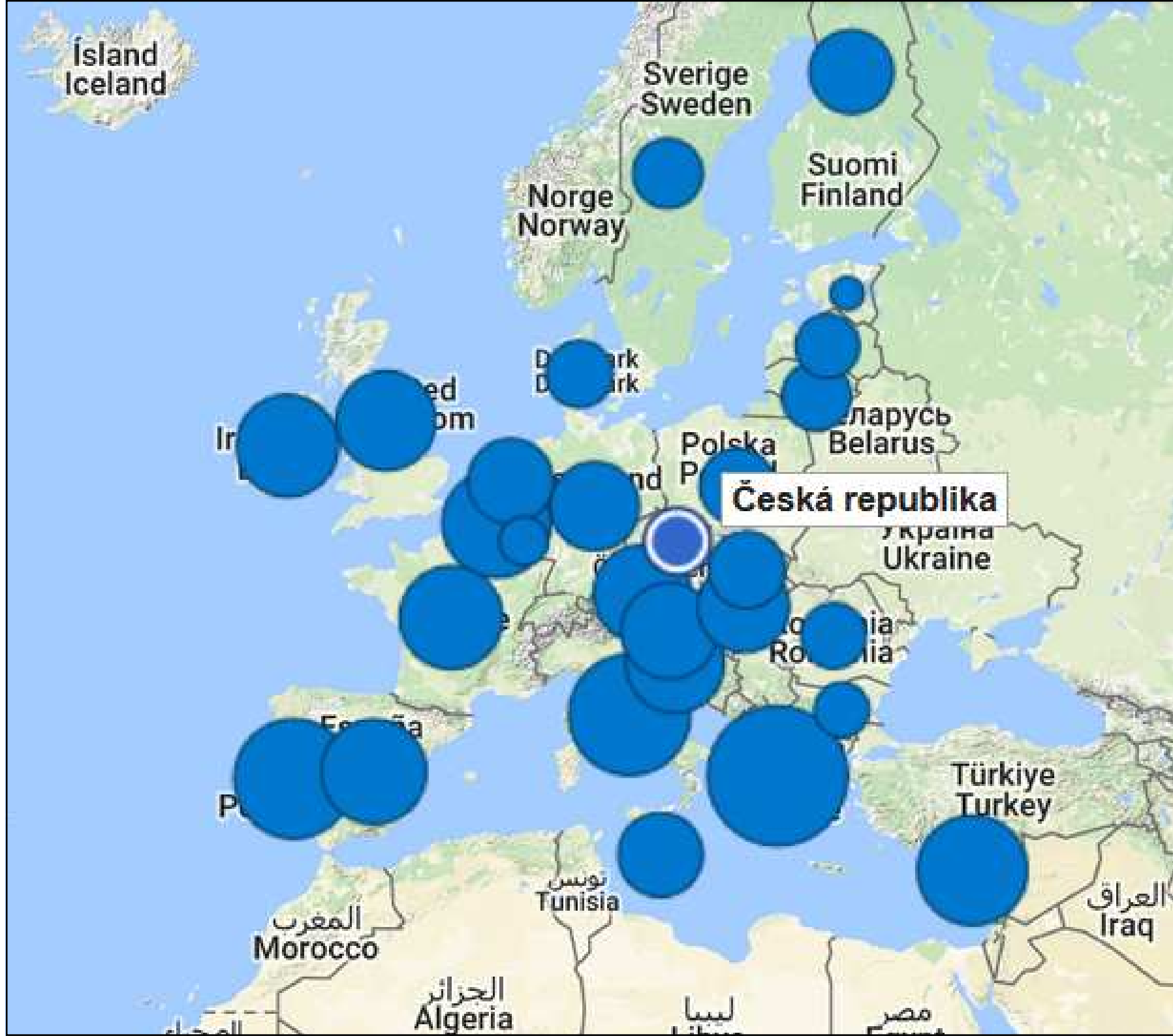
*„Bože, opatruj mladou generaci,
která zdědí náš národní dluh.“*

Herbert Hoover

Vývoj státního dluhu ČR

1 633 000 000 000 Kč

2. Monetární politika

2. MONETÁRNÍ POLITIKA

- **Hospodářské cíle:**

- Cenová stabilita
- Zaměstnanost

- **Monetární cíle:**

- Množství peněz v ekonomice (M)
- Úroková míra (r)

Monetární cíle → Hospodářské cíle

Peníze

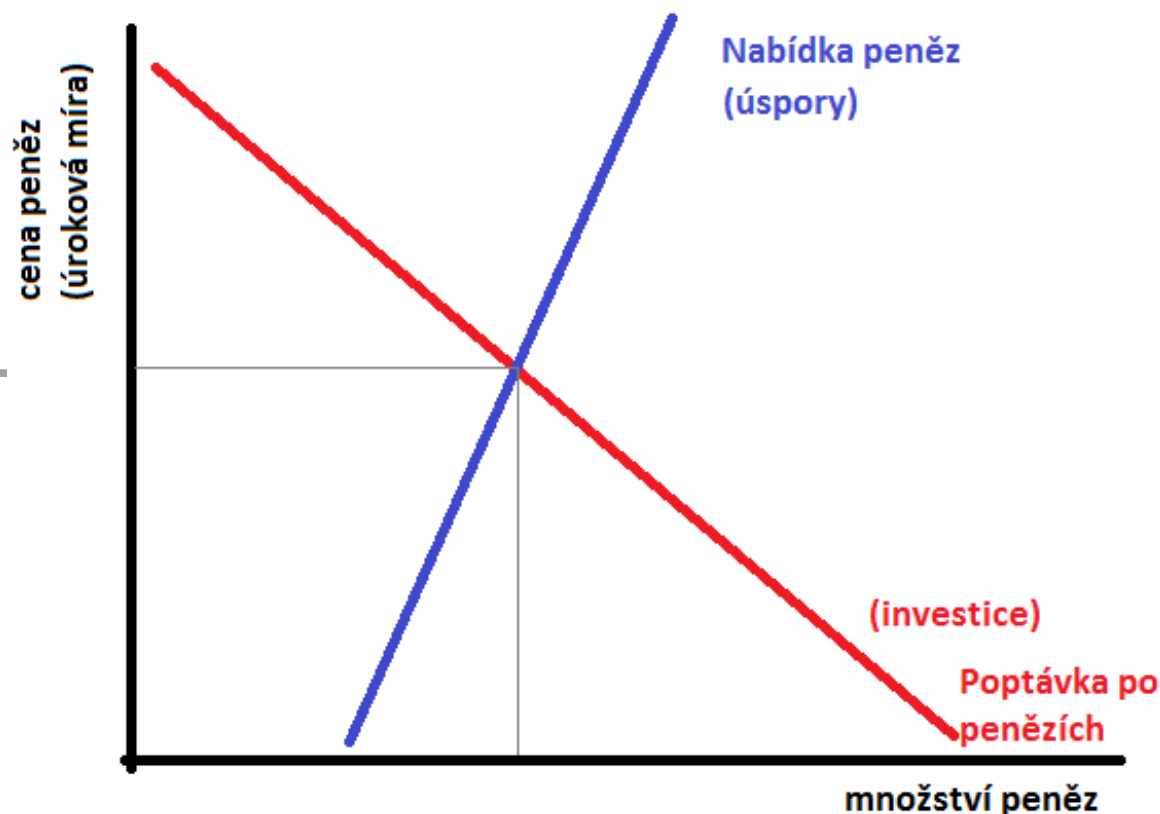
■ Tři funkce:

- prostředek směny,
- měřítko hodnoty,
- uchovatel bohatství

■ Peníze – zboží jako každé jiné. Cena = úroková sazba

■ Trh peněz = finanční trh:

- Strana nabídky: úspory (věřitel)
- Strana poptávky: investice a spotřeba (dlužník)

Nabídka peněz

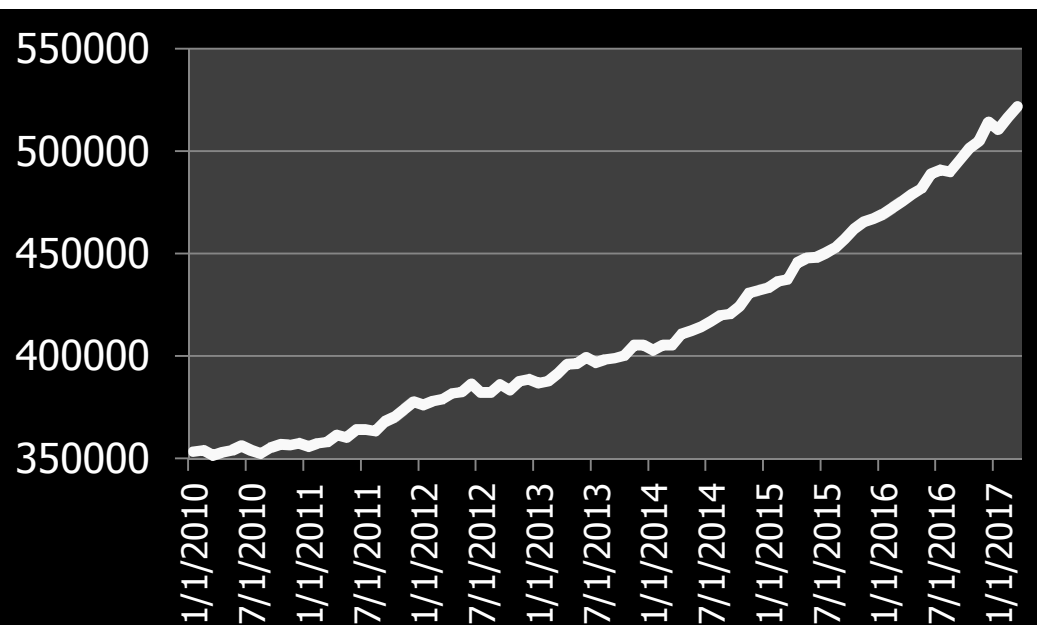
= oběživo + vklady na účtech (depozita)

- ovlivňována centrální bankou prostřednictvím regulace komerčních bank → vliv na cenu peněz = úrokovou míru

Březen 2017:

M celkem

3 620,3 miliard Kč

Sazby CB

= úrokové sazby, za které CB půjčují bankovnímu systému

■ význam:

- indikátor monetární politiky CB
- ovlivňují bankovní rezervy, M a tržní úrokové míry

■ 2T REPO sazba: 0,05 %

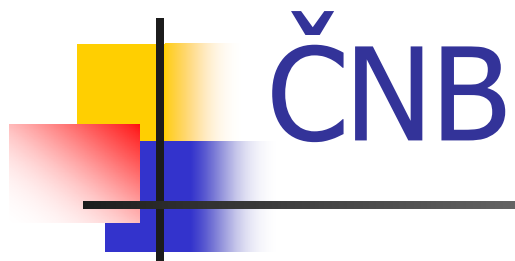
■ Diskontní sazba: 0,05 %

■ Lombardní sazba: 0,25 %

Účinky monetární politiky

- **Expanzivní** = růst množství peněz, pokles úrokové sazby =>
 - růst HDP a snižování nezaměstnanosti
 - možný růst cenové hladiny
- **Restriktivní** = pokles množství peněz, růst úrokové sazby =>
 - pokles ochoty investovat, pokles HDP a zaměstnanosti
 - možný pokles cenové hladiny

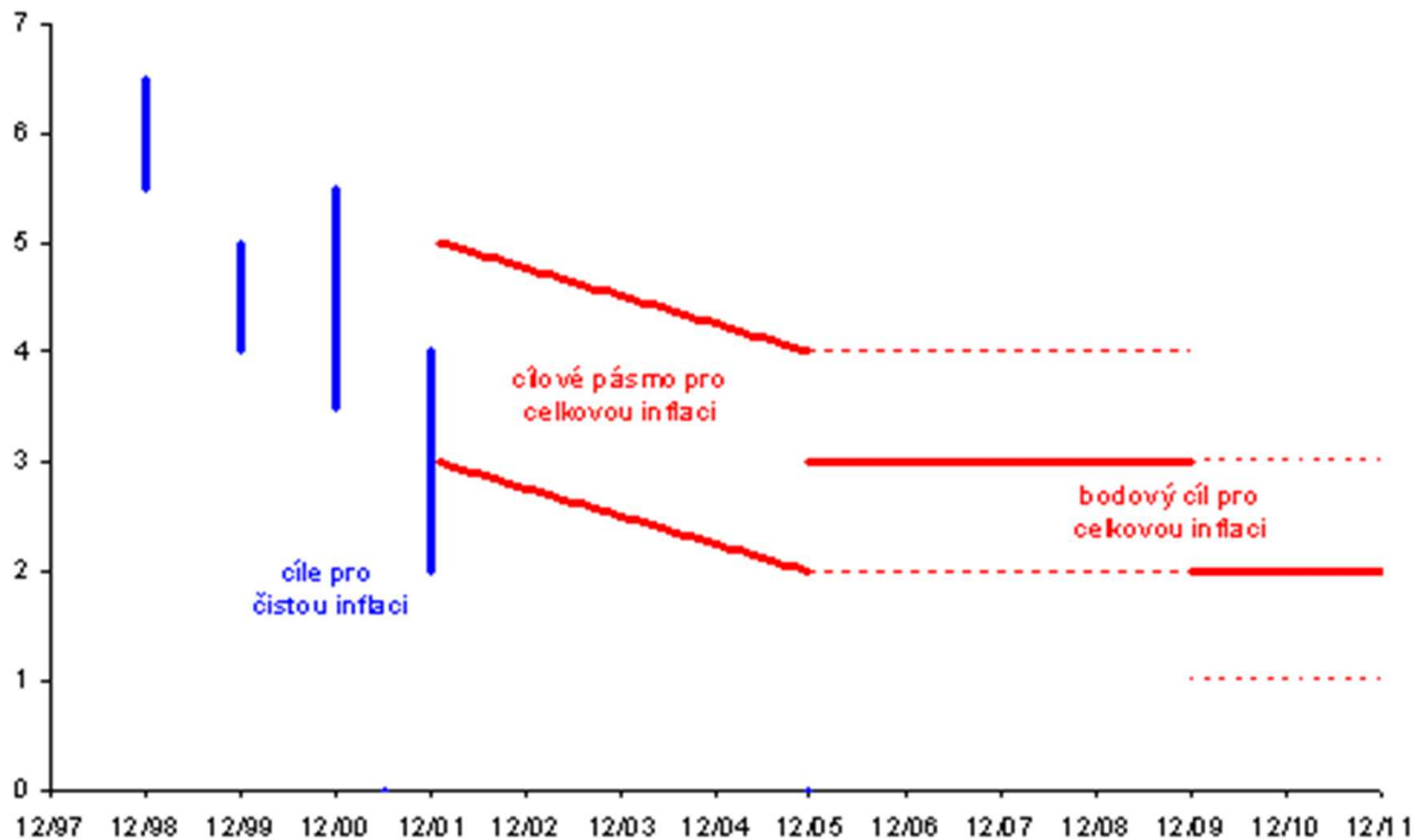
- Dvoustupňová bankovní soustava
- **Funkce ČNB**
 - Dohled nad bankovním systémem
 - Banka bank
 - Banka státu
 - Provádění monetární politiky
 - Emise oběživa (monopol)

Fungování ČNB

- **Cíl:** cenová stabilita (cílování inflace: **2 %**)
- **Nezávislost** = podmínka úspěšné realizace MP („udržitelného neinflačního růstu ekonomiky“)
- ČNB je již od roku 1993 velmi nezávislá a transparentní, nezávislost je dána Ústavou a Zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance

Cílování inflace - ČNB

Příště: Otevřená ekonomika

